

עטרת שלום

עלון שבועי שיעורי מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים

פרשת ותרן

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בס"ד, עט"ק פרשת יתרו
י"ט שבט תשפ"ג – שנה י"ד גליון תרמ"ז

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

הרה"ג מוצ"ש	ר"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
4:45	5:59	6:39	6:01	6:37	6:27
4:59	6:01	6:36	6:01	6:25	6:15
4:45	5:59	6:39	6:01	6:37	6:27

נא לשמור על קדושת הגליון

וְכַל הַעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֵת הַלְפִידִים וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֵת הַהַר עֹשֵׂן וַיֵּרָא הָעָם וַיַּעֲמְדוּ מֵרָחֵק.
וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֵתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים כִּן נִמּוֹת (כ טו-טז)

נמצא מכל זה שע"י עסק התורה בכל חלקיה בפשט רמז דרוש סוד, נתקן כל הארבע עולמות אבי"ע, וד' מוחין אבא, ועי"ז נתקן החטא של אדה"ר, אבל כל זה צריך רב מוסמך שילמדוהו, כדי שלא יטעה ח"ו, בפרט בחלק הסוד שהוא חכמת אלהות שהוא דקה מן הדקה. כי משה רבינו הוא בחינת חכמה, כמ"ש (נדרים לה.), ועי' לקו"ת ויקרא, דמשה הוא אהרן דיסוד דאבא והבן.

ובזה טעם אצילי בני ישראל שהסתכלו בחכמת אלהות, ורצו בזה לתקן החטא של אדה"ר, כי הרי בקבלת התורה היה התיקון של החטא של אדה"ר, כמו שאמרו חז"ל (שבת קמו.) שישראל שעמדו על הר סיני פסקה וזהמתן. אבל טעם בזה כי היו צריכים לרב שהוא משה רבינו בדורם כדי שלא יטעו בזה, כי הוא בחינת חכמה כנ"ל, ולכן נתחייבו מיתה, כי נתעורר בחורה החטא של אדה"ר שנתחייבו או מיתה בעולם, ולכן היו צריכים להתגלגל כדי להשלים עצמם בכל פרד"ם התורה בשלימות בלי שום טעות.

לפי כל זה יש לפרש ג"כ המקראי קודש כאן, והנה הפסוק הזה כתוב לאחר מתן תורה, ויש בזה ד' דברים, והם וכל העם ראים את הקולות, ואת הלפידים, ואת קול השפר, ואת ההר עשן, שמרמזים על כל הד' חלקי התורה שהם פ"שט ר"מז ד'רוש ס'וד, וראו שלא יכולים להשיגם בתכלית השלימות, ולכן כתוב ראים חסר ו', שראו שהם חסרים להשלים את עצמם בכל הד' חלקים האלו, ולכן יירא העם וינעו ויעמדו מרחק שפחדו לגשת אל הקודש כדי להשלים עצמם, ולתקן את החטא של אדה"ר, פן נמות שהתחייבו מיתה בגין זה, כמו שנכשלו אצילי בני ישראל. כי כדי להשלים עצמם צריכים לרב ראוי ומוסמך, ולזה ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה שע"י שמשא רבינו ילמד אותנו, או נשמעה בתכלית השלימות בלי שום טעות ומכשול, ועי' יושלם מוח החכמה כנ"ל.

הקב"ה יעזור שכל אחד ואחד יוכל להשלים עצמו בכל הד' חלקי התורה בשלימות, ועי"ז יהיה התיקון של כל הד' עולמות אבי"ע שהם כנגד פרד"ם התורה, ויהיה התיקון של חטא של אדה"ר, ועי"ז נוכח לתיקון השלם בביאת גואל צדק בב"א. רעוא דרעוין תשע"ח לפ"ק

לתקן הפגם ההוא, ולעלות את הרעת למעלה במקומו, אלא עד שימשיכו את המוחין דאבא לתוך ז"א, ואז אח"כ יתקן הכתר שבו, ויוכל הרעת לעלות למקומו, ונמצא שצריך שימשיכו ד' מוחין דאבא שהם חו"ב ותרין עיטרין דדעת חסדים וגבורות הכל יחד, אמנם ד' חכמים אלו עלה בדעתם שבין ארבעתם יחד יתקנו הפגם הנוכח, וכל אחד יתקן וימשך מוח אחד מאלו הארבעה, כי אין כח בהם להמשיך כל אחד מהם כל הד' מוחין, אבל טעם בזה כי היה צריך שכל הארבעה מוחין ישלמו ע"י אחד מהם בלבד וכמו שיתבאר.

ולכן אף לרבי עקיבא שנכנס בשלום ולא חטא כלל, בקשו מלאכי השרת לדוחפו. ולכאורה הענין זה, אלא כי אעפ"י שע"י שהמשיך המוח האחד לכדו ע"י תקונו, ממילא נמשכו כל הד' מוחין כמו שיתבאר, עכ"ז היה ראוי שיתקן הוא לכדו את כולם וימשיכם בו"א, ולכן בקשו לדוחפו, והשי"ת הצילו באומרו כי כבר נמשכו כל הד' מוחין בסבתו כמו שיתבאר, אעפ"י שלא תקן אלא מוח אחד בלבד וכו' עי"ש.

והנה ידוע עוד ממרן האריז"ל בשער הגלגולים (הקדמה יא וטז) וז"ל: שהאדם מחויב לעסוק בתורה בד' מדרגות, שסימנם פרד"ם והם פ"שט ר"מז ד'רוש ס'וד, וצריך למרוח ולעסוק בכלם, עד מקום שיד שכלו מנגעת, ויבקש לו רב שילמדוהו, ואם חסר אחת מארבעתם כפי השגתו, יתגלגל על זה. והד' חלקים האלו הם נגד ארבע עולמות שהם אצילות בריאה יצירה עשייה, וחלק הסוד הוא באצילות עי"ש. וי"ל דע"י לימוד פרד"ם התורה מתקנים ד' חלקי מוחין דאבא שהם חו"ב חו"ג הנ"ל.

ועיין בלקו"ת ואתחנן (עה"פ ויאמר ה' אלי), וז"ל: כי בתחילה היה משה רבן של כל נביאים וכו', כיון שזיכה לכל הדורות, ובודאי שקול משה נגד כל ישראל, וכמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ה מ"ח) משה זכה וזיכה את הרבים, וזאת הרבים תלוי בו. וזאת עצומים יחלק' (ישעיה יב ג) כי קיבל חלקו מהקב"ה ממש, ושאר הצדיקים יקבלו ע"י וכו', שבכל דור ודור הוא בא וכו'. חטא רבים נשא' כי ע"י נגמר למחול חטא הדורות, וחטא אדם וחווה שהם ריבים' והם גדולים עי"ש.

וכן כתוב בפרשת ואתחנן (דברים ה כד"ב) 'קרב אתה ושמע את כל אשר יאמר הוי"ה אלהינו ואת דבר אלניו את כל אשר ידבר הוי"ה אלהינו אליך ושמעו ועשינו. וישמע הוי"ה את קול דבריכם בדרכים אלי ויאמר הוי"ה אלי שמעתי את קול דברי העם הזה אשר דברו אליך היטיבו כל אשר דברו. צריך להבין מה היה הפחד הגדול שישמעו מהשי"ת, עד שאמרו ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות, והשי"ת הסכים עמהם ואמר היטיבו כל אשר דברו.

והנראה לומר, הדנה פירש רש"י עה"פ ויראו את אלהי ישראל (שמות כד י) נסתכלו והציצו ונתחייבו מיתה וכו' ע"ש. והביאור בזה, שהם נסתכלו ונכנסו לפרדס החכמה לחכמת אלהות, וכמו שאמרו חז"ל במסכת חגיגה (יב:) על ארבעה שנכנסו בפרד"ם וכו' ורבי עקיבא נכנס בשלום ויצא בשלום. ואיתא שם במהרש"א וז"ל: ובספר ישן מצאתי וז"ל: נכנסו לפרד"ם החכמה והיא חכמת אלהות, ורבי עקיבא עלה בשלום וירד בשלום, שהיה שלם בכל מיני השלימות.

ועוד מבואר בשער מאמרי חז"ל (מסכת חגיגה שם) ממרן האריז"ל, וז"ל: הנה אחר שאדה"ר חטא החטא העצום ההוא, אשר עדיין פירותיו אנו אוכלים בעוה"ל, ולא נתקן עד ביאת המשיח, והנה ד' חכמים אלו, היו מופלגים בחכמה ובחסידות כנודע, והיו צופים ברוח הקודש ובמעשה מרכבה, ועלה בדעתם לתקן הפגם ההוא שנפגם על ידי חטאו של אדה"ר, או לפחות לתקן החלקים של שרש נשמתם הנאחזים באדה"ר.

והנה הפגם שנפגם ע"י חטאו של אדם היה, כי הגדיל הכתר של ז"א שלא בזמנו, קודם שיכנסו המוחין של אבא, ועי"כ נפל הרעת של ז"א מצד אימא למטה בין הכתפים בשליש עליון של הת"ח, וכמו כן פגמים אחרים, כמו שנתבאר אצלנו בענין חטאו של אדם (שער הפסוקים ס"ב) ועי"ש.

ונראה לומר שע"י שחסר מוח החכמה שכתוב בזה 'החכמה תחיה את בעליה' (קהל ז יב), 'מותו ולא בחכמה' (איוב ד כא), לכן נקנסה מיתה על אדה"ר, כמ"ש בשער המצות (פרשת וחי דיני אבילות) עי"ש.

וכתוב עוד בשער מוחו"ל הנ"ל, ונמצא שאי אפשר

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

וְיִשְׁמַע עֲלֵהֶם שְׂרֵי אֲלָפִים וְגו' (יה) (א).

ושמת עליהם חסר יו"ד שרי אלפים להיות כפופים תחתיהם כאלו אין בהם שום חכמה בחינת יו"ד החסרה, כי אי אפשר לקבל שום שפע מרבו, אם לא שהוא במל ומבוטל לפני רבו, ונחשב בעיני עצמו כ'לא'.

'היכל הברכה' במדרגת דף ריש. מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיְקַרְא אֵלָיו הוֹי"ח מִן הַהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וַתְּגַיד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל (יש א).

וזהו פירוש כה תאמר אמירה רכה. כי עיקר כל המצות נעשין על ידי רכות הלב ותקון המדות, ליתן צדקה תורה ומצוות ולרחם על הכל, ומכל שכן על נפשו שלא יהיה איש משחית.

ואמירה זאת תאמר לבית יעקב שבחינתם מיוסר אבא אור התורה, שיקבלו עליהם מדות טובות וישרות, שלא יהיה נזם והב כאף חזיר (משלי יא כב) למדון משפה ולחזון, וגם אור המצות, כי המעשה עיקר ללמוד על מנת לעשות, כי הלמד שלא בכונה שיביאנה הלימוד לירי מעשה, נזם לו שנהפכה שלייתו על פניו (ירושלמי ברכות א, ב). וסוד תאמר"ד בסוד שם מ"ה אד"ם, יוד פעם יוד, הא פעם הא, ואו פעם ואו, הא פעם הא, במספר תאמר.

כי יש קושיא, למה לא נאמר מפורש המדות בתורה, שלא לכעוס ושלא להתנאות ושלא לילך אחר אהבות רעות וכיוצא, וכן כמה מצות נאמרו ברמו. והתירוץ 'זאת התורה אדם' (במדבר יא, ב) כי התורה לא ניתנה לבהמות אלא לאדם, ומי שאין לו מדות טובות, הוא חיה רעה טמאה טורף נפשו, ולמה לו תורה. אלא קודם קבלת התורה יצאו ישראל ממצרים מזוהמת תאות, וספרו שבעה שבועות זי"ן פעם, וכשבאו למדריגות אדם קבלו התורה מפי עומת אורה.

ולכן לא באו המדות מבואר בתורה, כי להזהיר שלא יהיה חיה רעה לא איצטרך, ולא דבר התורה במתים, אבל עיקר האדם וקיומו הן

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

אֲנֹכִי הוֹי"ח אֲלֶהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֶגְדִּים (כ ב).

ואקדים לזה מה שאמרו בנמרא דגדרים (כב): אלמלא חטאו ישראל היה די לנו בספר תורה וספר יהושע, ולא היינו צריכין לספרים יותר.

והנה לכאורה יקשה עלינו הדבר, וכי ע"י חטא נתגלה לנו מאורות ספרי הקדושים, וכל הנביאים שניבאו לנו ברכות ישועות ונחמות, וכמו כן ספרי משניות ברייתות גמרות מדרשים וזוהר אשר מאירים עינינו, וכי אם לא חטאנו לא היינו זוכים ח"ו להמאורות הגדולים האלה, א"כ גרם לנו החטא הרכה טובה.

אבל באמת עפ"י פשוטו נראה עפ"י מאמרים 'אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו' (מכות כא). ומי שני ליה לקוב"ה ברוב רחמיו והסדיו להודיע לנו כל העשר מאמרים, אלא באמת שהשגנו בגודל השגה ומאורות אור מאין סוף ב"ה וב"ש כשנגלה עלינו בעצם כבודו, והעלנו למדריגה גדולה להיות שרשי נשמתינו דבוקים בעצם אלהותו, עד אשר תיכף יצא מפי שלהבת קדושתו 'אנכי ולא יהיה לך' היותנו משיגים כל האסור והמותר, וכל מדרגות התורה הקדושה, הן מדרגות הנביאים, וכל חכמי המשנה וברייתא וחכמי זוהר, היה משיג כל אחד מישראל, והיה די בשני המאמרים הנ"ל. אבל אח"כ תיכף היה לנו קצת חטא, כמה שאמרנו ממציאותם, ומי יקיים התורה, והיה כעין עבירה לשמה. עכ"ל היה להם קצת חטא כי היה להם לבטוח בו ויתברך, שיתן להם כח לקבל גודל הבהירות מאתו ית"ש, כאשר יתבאר אצלינו ברצות השם על הפסוק 'יעל מעליו אלהים במקום אשר דבר אתו, ויצב יעקב מצבה' (בראשית לה יג) ואין כאן מקום לזה.

כלל העולה דוה היה קצת לחטא אשר אמרו 'דבר אתה עמנו' (כ טו), ומחמת זה נעשה קצת מסך המבדיל, שלא היה יכולים להשיג באותם שתי דברות כל השגות התורה אשר בכח אנושי, וניתן להם תיכף עשרת הדברות ובהן השיגו כל התר"ג מצות, כמו שביאר לנו רש"י (שמות כד יב) מפי רבינו סעדיה, וניתן להם כל התורה ע"י משה נאמן ביתו, אשר בה היה כל אחד מישראל משיג השגת התורה עד בלי די, מה שכל הנביאים השיגו וחכמי המשנה ותלמודא ובעלי זוהר.

ואח"כ כשחטאו עוד יותר הוצרכו לכתוב לנו המשנה ובה היינו משיגים, ואח"כ כסדר השתלשלות התגלות הספרים הקדושים, ומה שהדור מתעבה והנשמות קלושים וההשגה מתמעטת צריכים לספרים יותר.

'זכרון דברים' מאמר לתשובה וליום הכפא מרבינו אלכסנדר מקאמרנא

המדות טובות ושפלות הרוח לגמרי, ולכן לבית יעקב שהם לומדי התורה אמר 'כה תאמר' שיהיו בכחינות אמירה רכה במדות טובות ובכלל אדם, ולא חיה רעה, ויקיימו המצות בלב שמוח ובאור אין סוף, כי עיקר התורה הוא המעשה הטוב.

'היכל הברכה' דף קד. מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

וְלֹא תַעֲלֶה בְּמַעֲלֵת עַל מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא תַעֲלֶה עֲרֹוֹתָךְ עָלָיו (כ ג).

אמר כ"ק מרן הגה"ק רבי אליעזר צבי מקאמרנא זי"ע, שמוכא מהאר"י הקדוש (שער הרה"ק תקון ז), כי כל העבירות ר"ל פוגם באותיות ו"ה, ולאותיות ו"ה אין שום שליטה לפגם, מלבד עבירה של גיאות הוא גאוה (כ"ק קראהו ישות) פוגם באותיות ו"ה ולכן ברך משה רבינו ע"ה את יהושע ו"ה יושעך.

ומוכא כי מי שנשכל ח"ו במדת הגיאות אין תשובה פועל לו. וקשה הלא אמרו חז"ל (והר חדש מדרש הנעלם דף יט:) אין לך דבר העומד בפני התשובה. ואמרת כי כל עבירות ר"ל אחרי עשייתן עושים פעולה בלב העושה, שיודע כי עשה עבירה וצריך לשוב לד', ולא כן הבעל גאוה, עליו אין עושה עבירה של גיאות שום פעולה, וזה הנכשל בגיאות תשובה אין פועל. והנה הדרך של גיאות לרוב מושלת אצל השלחן בין חבירים או בבית התפלה, שבלבו יתגאה שאין נאה לפניו לישב אצל מקום זה, או בלבו הוא מבקש לעלות שלישי או שישי, כי בלבו חושב שעל' לתורה רביעי אין לפי כבודו, והנה הגיאות שולמת במסיבת חבירים אצל השלחן, ולכן אמרה לנו התורה הקדושה 'לא תעלה במעלות' היינו גאות, 'על מזבחי' היינו שלחן כמו שאמרו ז"ל (תניגה כו). ועכשיו שלחן של אדם מכפר, אשר לא תגלה ערותך עליו כי לא תוכל אח"כ לדעת אם עשית עבירה וצריך לעשות תשובה ודפח"ח.

'שפע ברכה והצלחה' דף רה מהג"צ רבי ישראל פראנקפורטר זצ"ל

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו זי"ע

וַיַּחַד יִתְרוֹ עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה הוֹי"ח לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִצִּילוּ מִיַּד מִצְרַיִם.

וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בְּרוּךְ הוֹי"ח אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וַיִּמְדַּע פְּרַעְיָה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת הָעָם מִיַּד מִצְרַיִם (ח טו-טז)

'ידיכם דמים מלאו' (ישעיה א טו) דם הנדות, דם עכור המעורר לכל התאוות ועבירות, בסוד 'שמוני מידי פ"ח' (תהלים קמא ט) שהוא כ"ב ד"ם פ"ח. וזהו 'אשר הוציל אתכם' ישראל ומשה 'מידי מצרים' דקליפה זמיד פריעה' דקליפה, אבל העם לא הוציל אלא מיד מצרים דקליפה, אבל לא זכו עדיין לשער החמשים חירות דקדושה עלמא דחירות דיניה, שהרי חזרו וקלקלו בעגל, ועיין בחסד לאברהם מי שזוכה לשער החמשים דקדושה במעשיו הטובים, לא יאירע לו עוד שום חטא ועון.

'היכל הברכה' שמות קט: מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

לגמרי, כמעט 'וחמשים עלו בני ישראל' (שמות יג ח). וכיון שלא על ידי כח וזכות שלהם 'התנצלו בני ישראל את עדיים' (שמות לג ו) ולכן אמר 'ברוך ה' אשר הוציל' וכן 'הוציל' דבתרא תרויהון מלאין יו"ד, שמסטירא דלעילא היה חירות גמור.

ואתה ידעת מסוד 'ונתתם חמשיה לפריעה' (בראשית מז כד) עיין בע"ח שהה"מ ובלק"ח, ותדע סוד יד מצרים' הוא ידות של המלכות, ששם נמשך האי רוחא מצמד' ומצ"ד הדיקנא להאי ים קדישא עיין לק"ת קדושים, זייד פריעה' הוא ידות דיסוד נתיב דיניה, ויש נגדם בקליפה

הצילו מלא יו"ד. וסבירן הצילם. דקאי על משה רבינו, הצילו ביו"ד דוכה לשער החמשים, שביל וחירות עליון, וזהו כל הטובה לישראל כי משה רבינו בקבלת התורה העלה את ישראל לעלמא דחירות וקבלו התורה, והעוסק בתורה שהוא על כל הטובה בוא"ו, נעשה בן חורין (אבות פ"ו מ"ב) בכח משה רבינו, ולכן 'ויצילני' ועדיין לא זכה לשער החמשים כתיב חסר, 'ויצילם' דישאל כתיב חסר, 'הוצילו' דמשה מלא יו"ד חירות, שזכה לעלמא דחירות, 'הישבי בשמים' (תהלים קנא א) עומקא לעלאה (וזה"ק רכב:), ומסטירא דלעילא נפקו ישראל לחירות

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרינא זי"ע

דיני קדימה בברכת הפירות. סימן ריא

על החשוב דאינו בדין שיפטור שאינו חשוב את החשוב ממנו בדרך גריא^א.

ואם טעה ובירך על שאינו חשוב, והיה בדעתו לפטור את החשוב, ונזכר קודם שאכל, צריך לאכול תחלה מן אותו שבירך עליו אפילו אינו חשוב^ב.

אם נאבד דבר שאינו חשוב צריך לחזור ולברך על החשוב, אף על פי שבשעת ברכה היה מכויין לאכול שניהם מכל וכל^ג:

~~~~ זר זהב ~~~~

לברך פעם שניה על הרגיל להיות חביב, [דאינו פטר]<sup>ה</sup> בגריא בעלמא את הנקרא ורגיל להיות חביב אצלו. וענין כזה לא שייך אלא בענין שהוא חביב עליו ברוב פעמים, אבל מה שהוא חביב לשעתו מחמת שהוא תאב תאיב לו, לא שייך זה, דאם הוא תאב אצלו וחביב עליו עכשיו, למה לא בירך, ואם בירך על פרי אחר בודאי היתה כוונתו על זה החביב לפטור אותו בפירוש.

**ואם** היה מונח סתמא על השלחן, ולא היה דעתו עליו, מה חביבות היה לו עליו עכשיו, כיון שאין דעתו עליו כלל, על כן בהכרח לענין דין גריא, בהכרח אסבריה ליה הרא"ש לענין מה שרגיל להיות חביב וקנה שם חביב בעצם, אבל לענין דין קדימה מודה הרא"ש כסתומת לשון [המשנה] 'מברך על איזה שירצה', פשוט הכוונה על איזה שהוא רוצה עתה ותאב לו, ומודה הרא"ש בזה:

### ~~~~ מסגרת השלחן ~~~~

באותו פעם. ומובא בש"ע (סעיף ב). ומעתה בא רבינו להשוות בין הרא"ש להרמב"ם כדלהלן.

**ד. הרא"ש.** שכתב שם, ורבנן סברי חביב עדיף, פירוש אם אחד מהמינים חביב תדיר עליו, אפילו רוצה עתה לאכול מין אחר תחלה, מברך על החביב ויאכל ממנו קצת ואחר כך יאכל מין אחר, דחביב דלרבנן כמו מין שבע דלרבי יהודה. ע"כ. וכ"כ רבינו יונה (שם כח: ד"ה גמרא). ומובא בשולחן ערוך (סעיף א) ויש אומרים שגם בזה צריך להקדים החביב, ונקרא חביב המין שרגיל להיות חביב עליו, אפילו אם עתה חפץ במין השני. ע"כ. וראה עוד לקמן (סק"ג) מה שהאריך בזה.

**ה. והרמב"ם.** שכתב שם, היו לפניו מינים הרבה, אם היו ברכותיהם שוות מברך על אחד מהם ופטר את השאר, ואם אין ברכותיהם שוות מברך על כל אחד מהם ברכה הראויה לו, ואיזה מהם שירצה להקדים מקדים, ואם אינו רוצה בזה יותר מבזה אם יש ביניהם אחד משבעת המינים עליו הוא מברך תחלה. ע"כ. מובא בשולחן ערוך (סעיף ב) ולהרמב"ם אם היה מין אחד חביב לו יותר, בין שברכותיהם שוות בין שאינם שוות בין שיש בהם ממין שבעה בין שאין בהם ממין שבעה, מקדים החביב לו אז באותה שעה, ואם אינו רוצה בזה יותר מבזה, אם יש ביניהם משבעת המינים, עליו מברך תחלה. ע"כ.

**ו. על איזה שירצה.** כוונתו לדברי חכמים (ברכות מ:): דאומרים שמברך על איזה מהן שירצה. וכמו שביאר בשער הציון (סק"ז) בשם הגר"א (סק"ז) דפשטיות לשון המשנה, דעל מה שירצה היינו, שרוצה בו עכשיו.

**ז. דאינו פטר.** כן נראה להוסיף בדברי רבינו כפי רהיטת לשונו, ופשוט.

**א. {א}** היה לפניו שני דברים שברכתן שוות, ואחד חשוב ויקר שאינו שכיח כמו הפרי שקורין נאניס אפיל [אננס] שברכתו 'בורא פרי האדמה', עם לפת וכדומה שגם כן ברכתו 'בורא פרי האדמה', וכן שני מיני פרי העץ ואחד חשוב ויקר, יברך על החשוב ונפטר שאינו חשוב, ואפילו לא היה מכויין לפטור אותו בפירוש אלא בסתם שמונח לפניו, אבל אם בירך על שאינו חשוב אם כוון לפטור בפירוש גם את החשוב יצא בדיעבד, אבל בסתם צריך לחזור ולברך

**{א}** היה לפניו. בענין החביב<sup>ב</sup> לדעתי אין פלוגתא בין הרא"ש (ברכות פ"ו סימן כה)<sup>ה</sup> והרמב"ם (ברכות פ"ח ה"ג)<sup>ג</sup>, כי בודאי מסברא דמברך על איזה שירצה<sup>ה</sup> בודאי החביב לו באותה שעה ותאב לו, אותו ראוי להקדים ולברך עליו ולפטור את חברו, כשברכותיהן שוות, וכן אם אין ברכותיהן שוות מקדים החביב באותה שעה, ועל זה פליג הרא"ש באין ברכותיהן שוות, כי אין שום מעלה לחביב לא בחביב השתא ולא ברגיל להיות חביב ולא במין שבעה, אבל כשברכותיהן שוות, מודה הרא"ש להרמב"ם דמה שהוא חביב לו עתה ותאב לו עליו הוא מברך, ולא כתב הרא"ש דמעלת חביב הוא הרגיל להיות חביב, אלא שזה קנה לו שם חביב בעצם כיון שרגיל בו לשבוע נפשו נקרא חביב וחשוב, שעליו ראוי לברך, והוא פטר כל המינים בגריא בעלמא.

**ואם** בירך על מין שאינו חביב, אם היה דעתו בפירוש לפטור הרגיל להיות חביב אצלו, צריך

**א. אפילו אינו חשוב.** כן מבואר בספר חסידים (סימן תתמו) וז"ל: אם לפני האדם תפוח ובירך עליו בורא פרי העץ, ולא היה לפניו פרי אחר, ואחר שבירך בא לפניו פרי אחר יותר יפה, לא יאכל אלא על מה שבירך. ע"כ. מובא במגן אברהם (סימן רו סק"ח) וז"ל: כתב מטה משה (סימן שנג) בשם ספר חסידים (שם) בירך על פירות ועודו מברך הביאו לו פירות יותר יפים, יאכל מהראשונים תחלה, כיון שבירך עליהם, ע"כ. ומיירי שהיה דעתו לפטור היפים, דאם לא כן צריך לחזור ולברך על היפים כמו שכתבתי סימן ר"א סעיף ה' (סק"א).

**ב. שניהם מכל וכל.** ראה לעיל (סימן רו ס"ט) מה שהארכנו בזה, ע"ש.

**ג. בענין החביב.** להבנת הסוגיא בענין חביב, יש להקדים דברי המשנה (ברכות מ:): היו לפניו מינים הרבה, רבי יהודה אומר אם יש ביניהם מין שבעה (שנשתבחה בהם ארץ ישראל), עליו הוא מברך. וחכמים אומרים מברך על איזה שירצה. ובגמרא (שם מא.) אמר עולא מחלוקת כשברכותיהן שוות (כגון זית ותפוח), דרבי יהודה סבר מין שבעה עדיף, וחכמים סברי חביב עדיף. אבל כשאין ברכותיהן שוות (כגון צנון וזית) דברי הכל מברך על זה וחוזר ומברך על זה. ויש בזה דעות בביאור המחלוקת וכפי מי נקטינן. דעת הרא"ש (שם פ"ו סימן כה) דבאין ברכותיהן שוות בין רבי יהודה ובין רבנן מודים דאזיל מעלת מין שבעה ומעלת חביב ומברכים על איזה שירצה. וגם סבירא להו דחביב פירושו מה שחביב לו כל עת, אף שעתה חפץ במין אחר. והסמ"ק (הלכות שאר ברכות סימן קנא) סבירא להו דבאין ברכותיהן שוות מודה רבי יהודה לרבנן דאזלינן בתר חביב, ופירוש חביב כנזכר לעיל. וכן פסקו כרבי יהודה. והם שני דיעות שהובא בש"ע (סעיף א). ודעת הרמב"ם (ברכות פ"ח ה"ג) שחולק בתרתי, דפסק כרבנן דחביב עדיף ממין שבעה, וחולק גם בפירוש חביב, וסבירא ליה דחביב רצונו לומר מה שחביב לו

# עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

אָנְכִי הוֹי"ה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּיַת עַבְדִּים (כ ד)

## מצות עשה

מצות עשה, להאמין שיש שם אלוה מצוי, הממציא כל המציאות, שנאמר 'אנכי ה' אלהיך' (שמות כ ב).

ועיקר מצוה זאת על בעל הרצון יתברך, 'עילת כל העילות, וסיבת כל הסיבות, אנת לית לך שם ידועי. ולא נרמוז בשום אות מן התורה אף, בקוצו של יוד שמו יתברך. 'אנת הוא ממלא כל שמהן, אנת חכים ולא בחכמה ידיעה, לית לך אתר ידועי וכו' (תק"ז הקדמה יז). שמו 'המרומם על כל ברכה ותהלה' (נחמיה ט ה), לא הורשינו להתבונן בו כלל ועיקר, אלא להניח בפשיטות חיוב מציאתו יתברך, באימה ובריאה וברתת ובזיע.

ואפילו התואר שזכרנו נורא מאוד, לא יצדק בו, לא הוא ולא זולתו, מהשמות הקדושים שאינם נמחקים, וכל שכן מהכנויים. 'לו דומיה תהלה' (תהלים סה ב), אלא להאמין ולידע באמת, אשר אין לך פעולה קטנה וגדולה, בריה קטנה וגדולה, הארה קטנה וגדולה, בנין המקדש וחורבנו, ובנינו העתיד, אשר לא יהיה מכח סיבה ראשונה אין סוף, המתפשט אורו על הספירות הקדושות. והכל נעשה ברצונו הפשוט, משגיח על כל בריה ובריה בפרט, ועושה עמו כפי משפט צדק מדותיו הקדושים, 'לאחזאה איך אתנהג עלמא בדינא וברחמי. כפום עובדיהון דבני נשא' (תק"ז שם).

ומי שאינו מאמין ח"ו בזה שהצענו, הוא כופר בעיקר, ואין לו חלק לעוה"ב, ולא חלק וזכות בישראל.

וצריך לדיעות מצוה זאת על אמית, **שקידה בספרים הקדושים**, ובאם לאו [אף] שאינו כופר ח"ו, אינו מקיים מצוה זאת על תכליתו, והוא לידע האיך האין סוף ברוך הוא וברוך שמו מנהיג כל העולמות על ידי מדותיו, אעפ"כ 'אליו ולא למדותיו' (ספרי), ודי בזה בכאן, כי אין כאן מקומו בביאור תכלית הדברים על אמית, ושורשן, שורש נשמה גוף, לבוש היכל, יואנת הוא דמייחד להון וקשיר להון, אסחר סובב ממלא כל עלמין' (תק"ז ה.), 'כי שמך בך וממך שמך' (תק"ז קמד).

וזהו מצות עשה 'אנכי ה' אלהיך', וצריכין קדושה וטהרה לקיים מצוה זאת על שלמות יחוד שמו יתברך. שלא יהרס, חס מלהזכיר, ובמעט יהיה ח"ו כופר או מקצץ רחמנא לישובן. ומי שלא שימש צדיקים, אינו יכול לקיים מצוה זאת על שורשה.

ובכלל מצוה זאת, לזהר כמו מן האש של גיהנם, שלא ללמוד ספרי המחקרים, חוץ מהספר 'נשמת חיים' (לרבי מנשה בן ישראל מאמשטרדם). וספר 'המורה [נבוכים]' (להרמב"ם) ילמוד אם יהיה לו שכל רחב וקדוש, ובאם לאו אל תענין בו כלל. וכל ספרי רבינו המכונה לקבלת אור שבעת הימים רבינו חיים וויטאל, כולו צחצחות מתק לעינים, ומרפא לנשמה. וחוף מספריו, סכנה עצומה מאוד לעיני בהם, ואל בינתך אל תשען, ודי בזה בכאן כי אין כאן מקומו, ובפרט בספרי אחרונים דאחרונים, המיוסדים על דמיון אנושי דמיון הכוזב. 'אוצר החיים' שמות קיט:

## מצות לא תעשה

מצות לא תעשה, שלא יעלה על הדעת, שיש אלוה אחר זולתו, שנאמר 'לא יהיה לך אלהים אחרים על פניי' (שמות כ ג).

ושורש מצוה זאת, שלא בא התורה להזהיר דוקא על אמונות שניות, שזה דעת שוטה וחסרי הדעת, אלא עיקר אזהרה כתב הרמב"ם (שמות כ ג), ענין עבודה זרה על שלשה חלקים. יש עובדים לשרים של מעלה. ויש עובדים לכוכבים ומזלות. ויש עובדים לשדים. מתחלה כל אחד עובד לשר שלו ממונה עליו, והוא שכתב בהקב"ה יתעלה 'אלהי אלהים' (דברים י יז), כי המלאכים נקראים אלהים, והשי"ת אלהים עליהם. אח"כ חזרו לעבודת כוכבים ומזלות, כי ידעו להם כח גדול בשפלים, כי היו חכמים גדולים, יודעים כח המזל כפי משטרו בארץ. ואח"כ חזרו לעבודת השדים, שנקראים 'לא אלוה' (דברים לב יז), שאין להם כח כלל.

ועל כן יזהיר, 'לא יהיה לך אלהים אחרים על פניי', שהם המין הראשון, ולשון 'אלהים' הוא לשון כח, כי בודאי יש איזה כח לשרי מעלה, אבל פסקה לחיותא, שאין להם אלא כח נקצב מאתו יתברך, כי 'אין עוד מלבדו' (שם ד כה), לשון 'עודי היינו לשון תוספת עוד, עוד עד עדי עד, וזה 'אין עוד מלבדו', שכל שהוא מלבדו, אין להם עוד, אלא מה שנגזר עליהם.

וכל מי שמשמש בטחונו באחד משרי מעלה, או במזלות, ואמר המזל גורם בלתי רשותו ורצונו יתברך, או איזה שיתוף, או שיש ממשות בעבודה זרה, יהיה איזה עבודה זרה שיהיה, הרי זה כופר בעיקר.

ולא יאמר שום דיבור שיש במשמעות שלו כפירה, או איזה הודאה לעבודה זרה, שהמודה בעבודה זרה כופר בכל התורה (ספרי שלח טו כב),

ונעקר מכל העולמות.

וחייבין אנחנו למסור נפשינו ומאודינו על זה, וחיוב ליהרג ואל יעבור על ב' מצות הנ"ל. ונוהגין בכל עת ורגע, בזכרים ונקיבות.

טעם מצוה זאת, 'כי חלק ד' עמו יעקב חבל נחלתו' (דברים לב ט), 'כי עם קדוש אתה לד' אלהיך, ובך בחר ד' להיות לו לעם סגולה מכל העמים אשר על פני האדמה' (שם יד ב). ולכן מגודל חביבות על ישראל, 'הוא תהלתך והוא אלהיך' (שם י כא), להשיג עליך בכל פרט ופרט, בכל עת ורגע, ולא מסר את ישראל ביד שום שר ולשון, ולכן כל מאויינו וכל תקותנו בו, ומי שמתפלל, או בוטח על שום שר ומקבלו באלוה, או לאמצעי, הרי הוא כופר בעיקר.

'אוצר החיים' שמות קכ:

## אמונה הוא עבודה קשה שבמקדש

זאת יחוד קב"ה לפנים בישראל, כי במדת מלכות אמונה שלימה והכנעה גדולה כתולע, נבזה בעיניו נמאס באמת, הוא לקיים כל דבר, הוא קיום כל העולמות שבאמונה באמת שאין שום תנועה שלא יהיה שם אלופו של עולם, ויסבול עול תורה ומצות בלי שום חקירות, אלא אמונה פשוטה באלהי עולם בלב שמח, נכנע מאד לפני אלהי אבותינו, ועל ידי אמונה ומדות טובות מקשר מלכות 'אני עם 'אין' עליו, ובה מתבטלין כל גזירות רעות, וממשיך ישועות ישראל בני חי ומזוני.

וזהו שאמר מרן הריב"ש טוב שזה עבודה קשה שבמקדש, כי בספירת המלכות שם אמונה גדולה, והוא קשה מכל המדות לברר דרכי האמונה, כי אם היה לו אמונה באמת, לא יארע לו שום רע, והיה מקבל הכל באהבה ובלב שמח, והיה נמתקין כל הדינים בלב שמח, ונכנע ונשפל לפני קונו, כי בקל בחסרון אמונה יהיה נדחה לנודתו"ר, ובאמונה בשלימות עבודה קשה להעלות משם נפש רוח נשמה שלו, וע"י אמונה בתפלתו ותורתו בלב נכנע מאוד, והעיקר הוא אמונה שיאמין בחזק בלב אמת שהשיי מלא כל הארץ כבודו (ישעיה ו ג), ועל ידי אמונה באמת שבכל תנועה אלופו של עולם, בנקל לו להיות צדיק גמור...

'זהר ח"י ח"ה קנו:

## ע"י אמונה קונה כל ההשפעות

כשיתחזק לקנות נקודה זו בקביעות לקבל על עצמו אמונת אלהי ישראל באמונה ובטחון, בזה נקל לו לקנות כל הדברים טובים ומדות טובות, ולעשות כל המצות ולהעלות כל הנשמות והאורות, ולהעלות אורות השכינה מן הגלות. כי העיקר הוא אמונה יסוד כל.

דשמעתי ממורי ז"ל (תולדות יעקב יוסף בראשית אות א') שאם ידע אדם שהקב"ה מסתתר שם אין זה הסתרה כי יתפרדו כל פועלי און (תהלים צב ט), כי אחר שידע שאלופו של עולם בכל תנועה, אז יתפרדו כל פועלי און. עיין בספר הכהן הגדול מאחיו... וכל השפעות נקנין על ידי חזק האמונה ובטחון בצור עולמים, ולזה שקנה לנפשו אמונה שלימה, נקנה לו כל המטלטלין והבורים והנצוצין שבכל העולם.

'אוצר החיים' ויקרא רסג:

קול צהלה ודינה שפתים או תנועה

בחרת קודש ובחרת הכבוד נשג' בוח  
ברבת מולא טבא וגדא יאה  
מלא חנוא ברבת מלא'פית  
קדם עשרת ראשנו ותפאריתנו  
נאור עינינו מודה וריכנו ומאר נתכוננו

**כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א**

להגיל השמחה השרויה בפנינו הקודש,  
שמחת אירוסיו נכרות הכלה שחדי'  
בת לבנו  
הרה"ג ר' יהודה אריה סאמרין שליט"א  
ראש סולל בנות מדינת ישראל

עב"ג החתן הריב ישראל אשלג מ"ו  
מן הרה"ג ר' דוד אהרן אשלג שליט"א  
ראש סולל אשלג  
מן כ"ק אדמו"ר מאשלג שליט"א  
חתן כ"ק גאב"ד עתלית שליט"א

שפתותינו תפלה קדם מא"י שמיא וארעא  
שזכה מרן רבינו שליט"א לזיוות רוב נחת דקדושה  
מהם ומכל ירו"ח בדרך ישראל סבא  
שישלחת דרחמא אבותנו רבותנו חק  
עדי יטוב בשיבה דשן ורענן יתיה להדריכנו בנתיבות השרה  
והוראה עדי נושע בתשועת עולמים כ"א

המפגשים

החברות